

Новини законодавства

Травень 2019

інформація підготовлена юристом
юридичної компанії «Профіт-Лекс»
Поздняк Веронікою
тел. (057) 755 70 59
info@profit-lex.com.ua
www.profit-lex.com.ua

Податки

ВРУ: зміни до Податкового та Митного кодексів

Верховна Рада ухвалила, а Президент підписав Закон № 2725-VIII від 16 травня 2019 року, яким вносяться зміни до Податкового кодексу у зв'язку з прийняттям Закону "Про електронні довірчі послуги".

Метою Закону є приведення норм Податкового кодексу у відповідність до положень Закону України "Про електронні довірчі послуги".

Зокрема, у Законі виключений п. п. 14.1.114¹ ПКУ, який визначав поняття надання послуг електронного цифрового підпису.

Функція контролюючих органів, яка передбачена п. п. 19¹.1.44 п. 19¹.1 ст. 19¹ ПКУ викладена в новій редакції та визначає, що контролюючі органи надають кваліфіковані електронні довірчі послуги (як відокремлені пункти реєстрації кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику).

У новій редакції викладений пункт 49.4¹ ПКУ, який передбачає, що кваліфікований надавач електронних довірчих послуг центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, безплатно надає платникам податків кваліфіковані електронні довірчі послуги.

Окрім цього внесені зміни до Митного кодексу, якими передбачено продовження ще на 90 днів (з 180 до 270) строку розмитнення автомобілів на європейських номерах.

Таким чином, штрафи за порушення митного режиму накладатимуться не з 25 травня 2019 року, як це було передбачено раніше, а з 24 серпня 2019 року.

Закон набрав чинності 22 травня 2019 року.

КМУ: нові підстави блокування податкових накладних

Кабінет Міністрів Постановою № 391 від 24 квітня 2019 року затвердив зміни до Порядку зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Постановою також визначено ознаки, у разі відповідності яким реєстрація податкових накладних не зупиняється.

Уточнені підстави зупинення реєстрації податкових накладних через невідповідність критеріям оцінки ступеня ризиків: якщо сума ПДВ (крім сплаченої під час ввезення товарів на митну територію України), сплачена у попередньому місяці, становить більше 20 тис. грн.

Також податкові накладні перевірятимуться, якщо одночасно виконуються такі умови:

- загальна сума ПДВ (крім сплаченої під час ввезення товарів на митну територію України), сплачена за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому складено податкову накладну / розрахунок коригування, платником податку та його відокремленими підрозділами, становить більше 400 тис. грн;
- одночасно значення показників D та P мають такі розміри: $D > 0,05$, $P < P_m \times 1,4$.

Реєстр податкових накладних / розрахунків коригування, реєстрація яких зупинена вестимуть за новою формою.

Також встановлені форми:

- рішення про врахування / неврахування таблиці даних платника податку на додану вартість;
- рішення про неврахування таблиці даних платника ПДВ.

Уточнено порядок оскарження рішень про блокування податкових накладних.

Рішення комісії регіонального рівня про відмову в реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Реєстрі може бути оскаржено в адміністративному або судовому порядку. Відмова комісії центрального рівня оскаржується лише у судовому порядку.

Комісії контролюючих органів також приймають рішення про врахування або неврахування таблиці даних платника ПДВ, а комісія центрального рівня розглядає скарги на рішення комісій регіонального рівня, які приймають рішення про реєстрацію податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних або відмову в такій реєстрації. Скарги на регіональні комісії розглядає комісія центрального рівня за участю уповноваженої особи Мінфіну.

МФУ: відшкодування витрат за зберігання товарів гуманітарної допомоги на складах ДФС

2 травня 2019 року набули чинності зміни, внесені Наказом Міністерством фінансів № 115 від 19 березня 2019 року до наказу Міністерства фінансів України № 731 від 15 червня 2012 року, якими врегульовані питання відшкодування витрат за зберігання товарів гуманітарної допомоги на складах органів доходів і зборів.

Відповідно до Митного кодексу товари, які до закінчення строків тимчасового зберігання під митним контролем на складах організацій - отримувачів гуманітарної допомоги (з урахуванням можливості продовження терміну тимчасового зберігання – до 120 днів) були задекларовані власником або уповноваженою ним особою до відповідного митного режиму, підлягають обов'язковій передачі для зберігання органу доходів і зборів, а видані їх власникам можуть бути тільки після відшкодування органам доходів і зборів витрат на зберігання.

Змінами передбачено, що витрати за зберігання товарів, транспортних засобів, що визнані гуманітарною допомогою, на складі організації – отримувача гуманітарної допомоги, якщо таке зберігання вважається зберіганням на складі органу доходів і зборів відповідно до положень частини четвертої статті 239 Митного кодексу, оброховуються пропорційно до калькуляції витрат за період зберігання цих товарів на відповідних складах згідно з договором.

Також відповідні зміни внесені до Порядку обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування, затвердженому наказом Міністерства фінансів України № 731 від 15 червня 2012 року.

Підприємцям

КМУ: затверджена форма декларації про створення сімейного фермерського господарства

14 травня 2019 року набрав чинності наказ Мінагрополітики № 177 від 5 квітня 2019 року про затвердження типової форми договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства.

Відповідно до ст. 8¹ Закону “Про фермерське господарство”, сімейне фермерське господарство без статусу юридичної особи організується фізичною особою самостійно або спільно з членами її сім'ї на підставі договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства.

Договір про створення сімейного фермерського господарства укладається фізичною особою спільно з членами її сім'ї в письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню за місцем розташування майна та земельних ділянок фермерського господарства.

Декларація про створення сімейного фермерського господарства (у разі одноосібного ведення такого господарства) складається фізичною особою самостійно в письмовій формі.

У договорі (декларації) обов'язково вказується предмет договору, порядок прийняття рішень та координація спільної діяльності членів господарства, правовий режим спільного майна членів господарства, порядок покриття витрат і розподіл результатів (прибутку або збитків) діяльності господарства між його членами, порядок вступу до господарства та виходу з нього, вид трудових відносин в господарстві.

Договір (декларація) може містити й інші положення: термін, на який укладено, порядок припинення тощо.

КМУ: нові правила розробки будівельних норм

14 травня 2019 року набрали чинності зміни до Порядку розроблення, погодження, затвердження, внесення змін до будівельних норм, затверджених Постановою Кабінету Міністрів № 352 від 24 квітня 2019 року.

Встановлено, що технічне завдання затверджується суб'єктом нормування за результатами аналізу питань, що потребують унормування, та з урахуванням пропозицій базових організацій, які провадять науково-технічну діяльність у будівництві, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб та оприлюднюється на офіційному веб-сайті суб'єкта нормування.

Уточнено перелік суб'єктів, до повноважень яких належать питання нормування у будівництві. Відтепер це Мінрегіон і інші міністерства з даних питань.

Проект будівельних норм, як і раніше, розробляє організація-розробник, але з подальшим зобов'язанням обговоренням істотних умов проекту з базовими організаціями, що здійснюють науково-технічну діяльність у будівництві, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами в разі надходження від них пропозицій.

Скорочено термін прийняття пропозицій до проекту з 15 до 10 днів. Пропозиції щодо будівельних робіт можуть направляти як фізичні, так і юридичні особи, але лише в письмовому вигляді.

Суб'єкт нормування і / або організація-розробник можуть проводити узгоджувальні наради щодо отриманих пропозицій.

Водіям

КМУ: порядок ведення обліку дорожньо-транспортних пригод

Постановою Кабінету Міністрів № 424 від 22 травня 2019 року затверджено правила ведення обліку дорожньо-транспортних пригод, які визначають порядок ведення обліку дорожньо-транспортних пригод в єдиній інформаційній системі МВС.

Встановлено, що МВС, Мінінфраструктури, МОЗ, Національна поліція, Укртрансбезпека, Укравтодор організують та здійснюють ведення обліку в межах своєї компетенції на основі отриманих у результаті взаємодії державних органів даних та інформації для автоматизації процесів проведення оцінки стану аварійності, аналізу обставин, причин і умов, що сприяли виникненню дорожньо-транспортних пригод.

Облік забезпечує обробку отриманої під час діяльності уповноважених органів інформації про дорожньо-транспортні пригоди, а саме про:

- реєстрацію дорожньо-транспортних пригод;
- характеристику місця дорожньо-транспортної пригоди (дорожні умови та дорожню обстановку);
- учасників, потерпілих, травмованих та загиблих;
- транспортні засоби та їх страхування

Обробка інформації про дорожньо-транспортні пригоди здійснюється шляхом:

- отримання уповноваженими органами безпосереднього доступу до інформації в єдиній інформаційній системі МВС у визначеному законодавством порядку;
- автоматизованої взаємодії інформаційних систем уповноважених органів, яка оформлюється окремими протоколами;
- підключення уповноважених органів до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів

Не підлягає обліку інформація про дорожньо-транспортні пригоди, що сталися:

- під час зчеплення-розчеплення з причепами або встановлення на причепи спеціального обладнання чи механізмів, запуску двигуна за допомогою пускової рукоятки, проведення технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу;
- за участю тракторів, інших самохідних машин і механізмів унаслідок порушення техніки безпеки під час виконання ними основних виробничих операцій;
- під час тренувань і офіційних змагань з автомобільного, мотоциклетного видів спорту, якщо постраждали є учасниками таких заходів або глядачами, а також під час тренувань і офіційних змагань з велосипедного спорту за умови, що учасниками не були треті особи;
- за участю велосипедів, крісел колісних та гужового транспорту за умови, що учасниками пригоди не були інші транспортні засоби чи особи.

Інші сфери

ВРУ: державна підтримка суб'єктів господарювання в сфері відновлюваної енергетики

22 травня 2019 року набрав чинності Закон № 2712-VIII “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії”, що був прийнятий 25 квітня 2019 року.

Закон передбачає надання державної підтримки суб'єктам господарювання в сфері відновлюваної енергетики виключно через аукціони з розподілу квоти. Вперше річна квота підтримки встановлюється на 2020 рік.

Кабінет Міністрів не пізніше 31 грудня 2019 року має забезпечити проведення пілотного аукціону з розподілу квоти підтримки, розмір якої визначається рішенням про його проведення.

Закон “Про альтернативні джерела енергії” доповнено статтею, яка встановлює порядок стимулювання виробників електроенергії з альтернативних джерел, які за результатами аукціону отримали право на підтримку. Така підтримка надається шляхом гарантованого викупу всього обсягу електрики, відпущеного такими виробниками, за аукціонною ціною з урахуванням надбавки, на підставі договору купівлі-продажу з гарантованим покупцем.

Кабінет Міністрів має затвердити порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки до 22 серпня.

До початку діяльності гарантованого покупця його функції, права та обов'язки виконує державне підприємство, яке здійснює діяльність з оптового постачання електроенергії.

Разом з тим, вимоги щодо аукціону не поширюються на суб'єктів господарювання, які виробляють або мають намір виробляти електроенергію з біомаси або біогазу на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва, для яких “зелений” тариф встановлюється на енергію, вироблену об'єктами, введеними в експлуатацію до 1 січня 2022 року.

Виробники електроенергії з біомаси та біогазу можуть брати участь в аукціонах з розподілу квоти підтримки на добровільних засадах незалежно від дати введення об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва в експлуатацію.

ВРУ: набрав чинності Закон про житлово-комунальні послуги

З 1 травня 2019 року діє в повному обсязі Закон № 2189-VIII “Про житлово-комунальні послуги”, який частково набрав чинності 9 листопада 2017 року.

Основні положення Закону:

1) житлово-комунальні послуги

Введено житлову послугу з управління багатоквартирним будинком, яка включає:

- утримання спільного майна багатоквартирного будинку, зокрема прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічні роботи, обслуговування внутрішньобудинкових систем, утримання ліфтів тощо;
- придбання електроенергії для забезпечення функціонування спільного майна багатоквартирного будинку;
- поточний ремонт загального майна будинку.

До комунальних послуг віднесено постачання і розподіл природного газу, електрики, теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання і водовідведення, поводження з побутовими відходами.

2) управління багатоквартирним будинком

Послуга з управління багатоквартирним будинком є новою і за неї треба платити окремо.

Управителі багатоквартирним будинком повинні здати іспит і отримати сертифікат.

Якщо мешканця будинку, в якому не створено ОСББ, не обрали форму управління будинком і управителя, виконавчий орган місцевої ради зобов'язаний оголосити і провести такий конкурс в тримісячний строк з дня отримання протоколу зборів співвласників будинку з проханням призначити управителя. Рішення щодо цього питання вважається прийнятим, якщо за нього проголосували власники квартир і нежитлових приміщень, площа яких разом перевищує 50% загальної площі всіх приміщень багатоквартирного будинку.

3) побутові відходи

З 1 травня діють нові правила надання послуг з поводження з побутовими відходами, затверджені постановою КМУ № 318 від 27 березня 2019. Тарифи визначаються окремо по кожній послугі і за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні). Тарифи на вивезення, переробку, захоронення побутових відходів формуються з урахуванням витрат по кожній послугі і в розрізі операцій, облік яких ведеться суб'єктом господарювання окремо.

4) тепло- та водопостачання

Як Закон № 2189-VIII, так і Закон про комерційний облік тепло- і водопостачання передбачають оплату отриманих жителями води і тепла за показаннями загальнобудинкового лічильника. Питання розподілу обсягів спожитих комунальних послуг між мешканцями багатоквартирних будинків врегульовано наказом Мінрегіону № 315 від 22 листопада 2018. Спожиті усіма мешканцями вода і тепло оплачуються за показниками загальнобудинкового лічильника, але з урахуванням показань квартирних вузлів обліку:

– для будинків, де всі приміщення оснащені лічильниками холодної води, обсяг небалансу розподіляється між усіма споживачами пропорційно до обсягу споживання.

– для будинків, де частина приміщень не оснащена лічильниками холодної води, обсяг небалансу розподіляється між споживачами без лічильників, пропорційно до кількості осіб, які фактично користуються послугами.

Крім того, в тарифах на тепло врахують до 10% наднормативних втрат, а тарифи на воду будуть залежати від розміру зарплат і курсу валют.

5) договори з виконавцями комунальних послуг

До 1 травня 2020 року співвласники багатоквартирних будинків (всі власники квартир або інших приміщень в будинку) зобов'язані обрати модель (індивідуальний чи колективний договір) організації договірних відносин з виконавцями комунальних послуг щодо кожного виду комунальної послуги, а комунальники - укласти з такими співвласниками індивідуальні або колективні договори. Якщо модель не обрана, будуть полягати індивідуальні договори про надання комунальних послуг. Електроенергія і газ постачаються виключено на основі індивідуальних договорів.

6) відповідальність боржників

З 1 травня боржникам можуть нараховувати пеню за прострочення оплати комуналки: пеня встановлюється в договорі і не може перевищувати 0,01% суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100% загальної суми боргу. Пеня нараховується з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку оплати житлово-комунальних послуг.

Пеня не нараховується, якщо є заборгованість по пільгах та субсидіях або заборгованість по зарплаті у споживача, підтверджена належним чином.

7) збільшена вартість послуги видачі ID-паспорта

Кабінет Міністрів прийняв нові суми вартості адміністративних послуг при оформленні паспорта громадянина України (ID-карти) і паспорта громадянина України для виїзду за кордон, які будуть сплачуватися після 1 липня 2019 року. Зміниться також і вартість бланків згаданих документів.

ВРУ: посилено відповідальність за незаконну порубку чи знищення лісових культур

19 травня 2019 року набрав чинності Закон № 2708-VIII від 25 квітня 2019 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів”.

Так, передбачено збільшення розмірів штрафів за порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини, заготівлі живиці; незаконну порубку, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка; знищення або пошкодження полезахисних лісових смуг та захисних лісових насаджень; знищення або пошкодження підросту в лісах.

Відповідні зміни внесені до Кодексу про адміністративні правопорушення.

Крім цього, викладено у новій редакції примітку до ст. 201¹ та примітку до ст. 246 Кримінального кодексу.

Згідно з новою редакцією примітки до ст. 201¹ Кримінального кодексу під цінними та рідкісними породами дерев у цій статті слід розуміти роди дерев, передбачені ст. 1 Закону “Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів”.

Під переміщенням у великому розмірі у цій статті слід розуміти переміщення лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, а також лісоматеріалів необроблених, вартість яких у вісімнадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під переміщенням в особливо великому розмірі - вартість яких у тридцять шість і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Відповідно до нової редакції примітки до ст. 246 Кримінального кодексу істотною шкодою вважається така шкода, яка у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, або інша істотна шкода, завдана навколишньому природному середовищу в частині забезпечення ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів.

У цій статті тяжкими наслідками вважаються такі наслідки, які у шістдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

ВРУ: оперативно-розшукова діяльність Державного бюро розслідувань

22 травня 2019 року набув чинності Закон № 2720-VIII щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань.

Документ вносить зміни до законів:

- “Про оперативно-розшукову діяльність”;
- “Про Державне бюро розслідувань”.

Законом уточнено перелік підрозділів, які мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність. Встановлено відповідність кваліфікаційним вимогам до директорів територіальних управлінь, керівникам підрозділів центрального апарату та керівникам підрозділів внутрішнього контролю ДБР.

Однією з головних норм Закону є запровадження посади оперативного працівника, що розблокує процес створення оперативних підрозділів ДБР.

Зазначено, що при відкритті оперативно-розшукової справи вноситься постанова, що затверджується директором ДБР або його уповноваженим заступником.

Передбачено фінансування ДБР за рахунок Державного бюджету, при цьому забороняється фінансування з будь-яких інших джерел, крім випадків:

- передбачених міжнародними договорами України;
- проектами міжнародної технічної допомоги, зареєстрованими в установленому порядку.

ВРУ: українська мова як державна мова

З 16 липня 2019 року діє Закон № 2704-VIII “Про забезпечення функціонування української мови як державної” від 25 квітня 2019 року.

Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України.

Дія Закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів.

Відповідно до Закону єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

Кожний громадянин України зобов'язаний володіти державною мовою.

Статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначені Законом.

Володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані особи, перелік яких наведено у ч. 1 ст. 9 Закону, зокрема, адвокати, нотаріуси, керівники закладів освіти всіх форм власності, посадові та службові особи підприємств, установ і організацій державної і комунальної форм власності (крім осіб, які не є громадянами України).

Передбачено створення нового державного органу – Національної комісії з стандартам державної мови в складі 9 членів. Вона буде перевіряти рівень володіння державною мовою та видавати відповідні сертифікати для кандидатів на посади Президента, депутатів, їх помічників, чиновників, суддів і їх помічників, адвокатів, нотаріусів, керівників навчальних закладів.

Також введено посаду Уповноваженого із захисту державної мови, який буде здійснювати захист української мови і прав громадян на можливість його вивчення.

Підприємства, установи та організації всіх форм власності, ФОП, інші суб'єкти господарювання, що обслуговують споживачів, здійснюють обслуговування та надають інформацію про товари (послуги), у тому числі через інтернет-магазини та інтернет-каталоги, державною мовою. Інформація державною мовою може дублюватися іншими мовами. На прохання клієнта його персональне обслуговування може здійснюватися також іншою мовою, прийнятною для сторін.

Крім цього, встановлено адміністративну відповідальність за порушення закону щодо функціонування і застосування української мови як державної та невиконання законних вимог Уповноваженого із захисту державної мови під час здійснення ним державного контролю за застосуванням державної мови.

Передбачені наступні штрафи:

- 5100 - 6800 гривень для суб'єктів господарювання у разі повторного порушення протягом року;
- 3400 - 6800 гривень для державних службовців, в судочинстві, правоохоронними органами і так далі;
- 3400 - 5100 гривень за порушення в сфері освіти, науки, культури, книговидавництва, в інтерфейсах користувачів комп'ютерних програм і веб-сайтів, в сфері інформації для загального ознайомлення, публічних заходів, технічної та проектної документації, реклами, охорони здоров'я, спорту, телекомунікацій та поштового зв'язку, транспорту.

КМУ: оновлено правила українського правопису

22 травня 2019 року Кабінет Міністрів України з метою забезпечення конституційних положень про державний статус української мови та уніфікації вживання правописних норм прийняв постанову № 437 “Питання українського правопису”, якою схвалено нову редакцію “Українського правопису”.

Документ підготувала спеціально створена Українська національна комісія з питань правопису, до якої увійшли вчені-мовознавці Національної академії наук та національних університетів з різних регіонів України. Склад комісії затверджений розпорядженням КМУ № 416 від 17 червня 2015 року.

Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським державним адміністраціям сприяти використанню в новій редакції Українського правопису в діловодстві, освіті, видавничій справі, сфері телебачення і радіомовлення, інших сферах суспільного життя.

За повідомленням Міністерства освіти з 3 червня 2019 року (дата опублікування на офіційних сайтах Міністерства освіти і науки та Національної академії наук) рекомендовано застосовувати норми та правила нової редакції Правопису в усіх сферах суспільного життя, зокрема, в офіційно-діловому стилі мовлення.

КМУ: зміни до Положення про Державний реєстр лікарських засобів

14 травня 2019 року набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів № 387 від 8 травня 2019 року, якою внесені зміни до пункту 4 Положення про Державний реєстр лікарських засобів.

Відповідно до зазначеної постанови до Державного реєстру лікарських засобів вся інформація про лікарські засоби буде вноситися за єдиними національними стандартами, які прийняті на основі міжнародних стандартів.

Інформація про лікарські засоби буде максимально деталізована і не допускати різних трактувань. У постанові встановлено перелік відомостей про лікарський засіб, які будуть вноситися до Державного реєстру лікарських засобів.

НБУ: підвищено ліміт на виплату дивідендів іноземному інвестору

З метою поліпшення інвестиційного клімату в Україні постановою Національного банку від 7 травня 2019 року № 66 внесені зміни до Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті.

Змінами передбачено підвищення ліміту на репатріацію дивідендів з 7 до 12 млн євро на місяць.

Постанова набрала чинності 8 травня 2019 року.

НБУ: дотримання граничних термінів розрахунків щодо деяких експортно-імпортних операцій

14 травня 2019 року прийнята Постанова Національного банку № 67 “Про встановлення винятків та (або) особливостей запровадження граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і внесення змін до деяких нормативно-правових актів”.

Встановлено, що граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів, визначені в п. 21 розд. II Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті, не поширюються на:

- товари, які використовуються для виконання робіт із виготовлення (розробки) агрегатів, систем космічних ракетних комплексів (космічних ракет-носіїв), космічних апаратів, наземного сегмента космічних систем та їх агрегатів, систем і комплектувальних виробів, а також із розробки, виробництва, переобладнання, ремонту, модифікації, технічного обслуговування авіаційної техніки та авіаційних двигунів для суб'єктів космічної діяльності, визначених відповідно до ст. 1 Закону “Про космічну діяльність”, а також суб'єктів літакобудування, що підпадають під дію ст. 2 Закону “Про розвиток літакобудівної промисловості”;
- товари, які експортуються та (або) імпортуються для потреб угоди про розподіл продукції та передбачені такою угодою;
- товари, імпорт яких здійснюється в рамках виконання державних контрактів з оборонного замовлення на постачання (закупівлю) продукції, виконання робіт та надання послуг, укладених відповідно до Закону “Про державне оборонне замовлення” та договорів (контрактів), укладених зі службою замовника, відповідно до постанови Кабміну № 464 від 27 квітня 2011 року “Питання державного оборонного замовлення”;
- товари і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод щодо закупівлі, що укладаються МОЗ зі спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, або угод щодо закупівлі лікарських засобів, медичних виробів, допоміжних засобів та інших товарів медичного призначення і послуг, що укладаються централізованою закупівельною організацією - державним підприємством, засновником якого є МОЗ;
- послуги, роботи (крім транспортних і страхових послуг та/або робіт), права інтелектуальної власності та (або) інші немайнові права, що експортуються;
- медичні послуги, що імпортуються для забезпечення лікування (у тому числі обстеження та діагностики) за кордоном громадян України із захворюваннями згідно із затвердженим МОЗ переліком рідкісних (орфанних) захворювань, які призводять до скорочення тривалості життя хворих або їх інвалідизації та для яких існують визнані методи лікування.

Крім цього, внесено зміни до Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. Банкам дозволили завершувати валютний нагляд за дотриманням бізнесом граничних строків розрахунків за операціями з експорту товарів після зарахування коштів за акредитив.

Постанова набрала чинності 16 травня 2019 року.

Судові новини

КСУ: визнана неконституційною вимога про сплату авансового внеску для відкриття виконавчого провадження

Конституційний Суд України визнав неконституційним положення частини другої статті 26 Закону “Про виконавче провадження” відносно підтвердження авансового внеску у розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати для відкриття виконавчого провадження (Рішення №2-р(П)/2019 у справі №3-368/2018(5259/18) за конституційною скаргою Хліпальської Віри Василівни).

Як зазначає Хліпальська В. В., відповідно до положень частини другої статті 26 Закону при примусовому виконанні ухваленого на її користь судового рішення, яким зобов’язано державний орган дати відповідь на письмовий запит про надання інформації, вона мала сплатити авансовий внесок у розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати. Хліпальська В. В. стверджує, що “через свій незадовільний майновий стан так і не змогла реалізувати свого права на примусове виконання судового рішення”. На підставі положень частини другої статті 26 Закону державний виконавець “відмовив у відкритті виконавчого провадження”, а суди всіх інстанцій, до яких вона зверталася, посилаючись на ці самі положення, не визнали такої відмови протиправною та не захистили її прав.

Автор клопотання вважає, що положеннями частини другої статті 26 Закону встановлено “нерівні умови відкриття виконавчого провадження: сприятливі для державних органів (не сплачують авансового внеску) і обтяжливі для звичайного громадянина (за винятком окремих пільгових категорій осіб)”.

Конституційний Суд зазначив, що держава, створюючи належні національні організаційно-правові механізми реалізації права на виконання судового рішення, повинна не лише впроваджувати ефективні системи виконання судових рішень, а й забезпечувати функціонування цих систем у такий спосіб, щоб доступ до них мала кожна особа, на користь якої ухвалене обов’язкове судове рішення, у разі, якщо це рішення не виконується, у тому числі державним органом.

Сплата авансового внеску особою, на користь якої ухвалене судове рішення, як необхідної умови початку примусового виконання цього рішення органом державної виконавчої служби, покладає на цю особу фінансовий тягар забезпечувати функціонування впроваджені державою системи виконання судових рішень, що не гарантує доступу для кожної такої особи до вказаної системи, отже, не забезпечує в усіх випадках і за будь-яких умов повного та своєчасного виконання цього рішення, його обов’язковості.

Конституційний Суд наголошує, що держава має позитивний обов’язок забезпечувати виконання судового рішення, проте визначеними положеннями частини другої статті 26 Закону правовим регулюванням щодо обов’язкового авансування початку примусового виконання судового рішення особою, на користь якої ухвалене це рішення, такий обов’язок держави перекладено на вказану особу, що нівелює сутність її конституційного права на судовий захист та суперечить положенням Конституції України.

ВСУ: визнання недійсним власного рішення компанії

22 травня 2019 року Верховний Суд у складі Касаційного господарського суду при розгляді справи № 905/691/18 дійшов висновку, що вимога ТОВ про визнання недійсним власного рішення є неналежним способом захисту.

Відповідно до обставин справи, ТОВ в особі виконуючого обов’язки керівника-розпорядника майна боржника арбітражного керуючого звернулося до господарського суду з позовом до ТОВ та ТОВ-1 про визнання незаконним та скасування рішення загальних зборів учасників ТОВ.

Закриваючи провадження у справі на підставі п. 1 ч. 1 ст. 231 ГПК нижчі суди послались на процесуальне співпадіння позивача і відповідача в одній і тій самій особі.

Верховний Суд підтримав позиції судів попередніх інстанцій та дійшов таких висновків.

За положеннями ст. 53 Закону “Про господарські товариства” учасник товариства з обмеженою відповідальністю має право продати чи іншим чином відступити свою частку (її частину) у статутному капіталі одному або кільком учасникам цього товариства.

У разі придбання частки учасника самим товариством з обмеженою відповідальністю воно зобов’язане реалізувати її іншим учасникам або третім особам протягом строку, що не перевищує одного року, або зменшити свій статутний капітал відповідно до статті 52 цього Закону.

Протягом цього періоду розподіл прибутку, а також голосування і визначення кворуму у вищому органі проводяться без урахування частки, придбаної товариством.

Аналогічна норма міститься у ч. 4 ст. 147 Цивільного кодексу в редакції, чинній на момент виникнення правовідносин.

Судами встановлено, що ТОВ після придбання 99 % частки у статутному капіталі не реалізувало її іншим учасникам або третім особам протягом року та не зменшило статутний капітал товариства протягом одного року.

Верховний Суд констатує, що такі дії товариства не змінюють правовий статус даної частки та не наділяють товариство правом приймати участь у голосуванні та у визначенні кворуму на загальних зборах.

Отже, відповідачем у справах про визнання недійсним рішення загальних зборів є господарське товариство, а не його окремі учасники (акціонери), оскільки відповідне рішення є результатом волевиявлення не окремого учасника, а загальних зборів учасників як органу товариства.

Законодавство не передбачає захисту прав та законних інтересів господарського товариства у спосіб визнання недійсним свого ж рішення.

ВСУ: зменшення витрат на оплату правничої допомоги

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду при розгляді справи № 826/2689/15 (провадження № К/9901/7612/19) дійшов висновку, що доводити неспівмірність судових витрат має сторона, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги.

Відповідно до обставин справи, відповідач в особі податкового органу не погодився з задоволенням апеляційним судом заяви представника позивача щодо розподілу судових витрат на оплату правничої допомоги в розмірі 30 тис. грн, понесених позивачем у зв'язку з апеляційним переглядом справи. Відповідач посилався на те, що позивач не надав документи на обґрунтування ринкової вартості таких послуг.

Згідно з ст. 134 КАС, витрати на правничу допомогу не мають граничної межі. Таким чином, розмір суми, що підлягає сплаті в порядку компенсації витрат адвоката, встановлюється згідно з умовами договору про надання правничої допомоги на підставі доказів та можуть дорівнювати будь-якій сумі, визначеній в договорі про надання таких послуг.

Чинним процесуальним законодавством не передбачено обов'язку сторони, яка заявляє клопотання про відшкодування витрат на правничу допомогу, доводити обґрунтованість їх ринкової вартості.

Натомість саме на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги, покладено обов'язок доведення неспівмірності витрат з наданням відповідних доказів, що відповідачем не здійснено.

У касаційній скарзі податковий орган не наводить жодного аргументу щодо неспівмірності таких витрат. Відповідач лише зазначає, що позивачем не надано документів на обґрунтування ринкової вартості послуг.

Верховний Суд, переглянувши додаткову постанову суду апеляційної інстанції, в межах доводів касаційної скарги та на підставі встановлених фактичних обставин справи, перевіривши правильність застосування судом норм матеріального та процесуального права, не вбачає підстав для задоволення вимог касаційної скарги податкового органу, внаслідок чого касаційна скарга залишається без задоволення, а рішення суду апеляційної інстанції - без змін.